

v katerega se iztekajo vsi drugi stranski pritoki iz močvirja. Ob času najplitvejše vode znaša ta pad od hektometr. 32 pod vrhniškim mostom do Gruberjevega kanala (Cesarskega grabna), to je, pri dolgosti 20.600 metrov samo 0.40 metra.

Ker se pa morajo pri nivelovanju vse kvote zračunirati po morskem površji, obrnil sem se na triangulacijski oddelek c. k. vojaško-geografičnega zavoda in si od tam izprosil popolnoma prave kvote natančnega nivelovanja, ki so ga bili naredili ob tržaški cesti.

Nepremične pike te daljine nahajajo se v zapisniku nepremičnih pik pod tek. števil. 94, 102, 127, 141, 155, 159 z dotičnimi kvotami.

Začenši pri znamenju višine, ki ga je napravil generalni štab na ljubljanskem kolodvoru, nepremična pika 94, določila se je najprej vrsta nepremičnih pik ob tržaški cesti, potem ob cestah, ki držé po močvirju čez Laverco, Studenec, Podpeč in Borovnico; nadalje ob Gruberjevem kanalu in konečno poprek čez močvirje; zraven pa so se tudi vse ostale nepremične pike pregledovale na tak način, da nam smejo veljati za absolutno natančne.

Tam, kjer ni bilo varnega kraja, da bi se naredila nepremična pika, zabili so se 5 metrov dolgi hrastovi koli v tla in se zaznamovali z velikim žreblom; tacih kolov je 62.

Kakor kaže pridjani spisek, napravljenih je po celem močvirju vseh skupaj 163 nepremičnih pik; memo gredé pa omenim, da s tem nisem spolnil tirjatve §. 1 posameznih pogojev za izdelovanje projekta, namreč da bi bile nepremične pike postavljene po 2—3 kilometre ena od druge, temveč narejenih je mnogo več pik, kakor jih tirja pogoj. To večje število nepremičnih pik bode na vsak način mnogo koristilo vsem prihodnjim tehničnim delom, ter jih bode bistveno olajšalo.

Močvirski okraj.

Ravno takrat, ko se je delala mreža nepremičnih pik, pričelo se je sestavljati močvirsko okrožje. Pri tem pa se je žalibog pokazalo, da se je nekaj pomot vrinilo v izkaz, ki je pridjan deželnemu zakonu 25. oktobra 1880. leta. Nekateri precéj veliki kosi močvirja so namreč izpuščeni, druge zunaj ležeče parcele pa se nahajajo v dotičnem izkazu. V družbi s slavnim odborom za obdelovanje močvirja se je popis katastralnih parcel popravil po originalnih protokolih, ki so bili narejeni pri ogledanju močvirja; po teh popravah se je potem narisal močvirski svet v katastralne mape, ki so načrtu priložene.

Nivelovanje površja.

Ko so bile med tem dobljene višine mreže nepremičnih pik, dovršilo se je z njihovo pomočjo nivelovanje površja. V ta namen prerisale so se katastralne mape in kopije oddale delajočim inženirjem. V teh kopijah je zaznamovana lega in visočina vseh tistih krajev, ki so važni zaradi visočine svoje.

Ti kraji so se potem zapisali s svojimi kvotami v originalne katastralne mape, in na podlagi teh kvot našle so se potem krivulje skladov (Schichtenkurven).

Čeravno bi po §. 5 posameznih ponudbenih pogojev zadostovalo 9 kvot na štirjaški kilometer, morale so se vendar narediti 3- do 4krat gostejše mere, ker se površje vedno spreminja in ker tirja program, da morajo krivulje skladov zaznamovane biti v višinah 0.25 metra; drugače bi nam ne bilo mogoče najti krivulj skladov. Ravno tako bi ne bilo mogoče, narisati teh krivulj v glavni pregledni zemljevid, ko bi se ne bile poprej na čisto narisale v katastralne mape; kajti nika-

kor ni mogoče zemljiščnih kvot zaznamovati v tem zemljevidu, ki je risan v meri 1 : 10.000.

Koristi, ki jih ima odbor za obdelovanje močvirja od tega pomnoženega dela, spoznale se bodo še le tedaj popolnem, ko se bode pri poznejšem izboljševanju določevalo o večih delih, ker se splošni podatki o teh projektih lahko naravnost povzamejo iz kvotiranih in s krivuljami skladov zaznamovanih katastralnih map.

Vrtanje na močvirju.

Pri prihodnjem izboljševanju bode posebno mnogo koristil v katastralnih mapah zaznamovani rezultat vrtanja, ker se bode iz pridjanih kvot koj lahko razvidelo, kako leži spodnja zemlja pod površjem.

Gledé teh vrtanj si dovoljujem opozoriti, da zahteva §. 3 posameznih tehničnih ponudbenih pogojev po eno vrtanje na štirjaški kilometer; ker obsega močvirje okoli 15.000 hektarjev, od katerih se pa nahaja velik del zunaj pravih ležišč, tedaj bi bilo k večjemu 150 vrtanj potreba. A sprevidel sem, da mi kaže narediti 749 vrtanj, ker se lega šote tako naglo spreminja; s tolikim vrtanjem pa je tudi lega spodnje zemlje, kolikor najbolj mogoče, natanko določena.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske izkušnje.

Kako zeleni izrediti debele korenine?

Znano je, da po mestih zeleno sploh pridevajo mesu zato, da je juha bolj okusna, pa meščani tudi korenino od zelene, kuhano in zabeljeno z oljem in jesihom, zeló radi mešajo med krompirjevo, pesino in drugo zeleno solato, zato se tudi debele zelenine korenine prav dobro plačujejo. — Pa zelena ima pod zelenjavo svojo brezštevilo tankih koreninic in sama od sebe izredi prav droben koren. Kdor si boče pa izrediti debelo korenino, naj ravna tako-le: V drugi polovici meseca avgusta odkoplje naj krog in krog vsake zelene prst, obrtga vse stranske koreninice ter pusti samo srednji glavni koren, potem se zelena zopet obsuje z gnojno kompostno prstjo. Za daljno gnojenje nameša se v posodo zato med vodo pepéla in sáj ter se to redko mešanico zelena zaliva ves mesec september vsak teden po enkrat, in tako se zelena nenavadno debeli, nima rujavih lis in je prav lepo belega in okusnega mesa.

Šolske stvari.

Zborovanje društev:

„Narodna šola“, „Vdovsko učiteljsko društvo“ in „Slovensko učiteljsko društvo“

v Ljubljani dne 4. in 5. septembra tega leta.

(Dalje.)

Pri razpravah, ki so se na to pričele, oglašil se je najprej gosp. Grebenec ter djal, da je društvo „Narodna šola“ premalo znano; naj se toraj vnovič razglasi njegova pravila. Gospod Lapajne pa je izrekel željo, naj bi se veči podporniki imenovali po časnikih. Gosp. Močnik odvrne na to, da so se leta 1872. natisnena pravila razpošiljala na vse strani; vabilo se je po vsem Slovenskem k pristopu; na Štajarskem je bilo nekaj vneme za društvo; po Koroškem čisto malo; še manj v Primorji. Prišla so tudi žalna leta, ko celó ni bilo varno, društvo mnogo priporočati. Ven-